

הרחבת תפקידי היחידה הממשלתית לתיאום המאבק בגזענות, הטלת משימות נוספות על היחידה ותיקון החלטת ממשלה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1958 מיום 19.08.2016 (להלן - החלטה מס' 1958) בעניין "מדיניות ממשלתית לקידום שילובם המיטבי של יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית - אימוץ המלצות למיגור הגזענות נגד יוצאי אתיופיה":

1. לתקן את סעיף 3 להחלטה 1958 כך שבסיפה יבוא "ולהורות למנהל רשות החברות הממשלתיות לפנות לכל הדירקטוריונים של החברות הממשלתיות על מנת שיבחנו אפשרות מינוי ממונה למניעת גזענות בחברה, אשר יהיה באפשרותו להסתייע מבחינה מקצועית ביחידה הממשלתית לתיאום המאבק בגזענות (להלן – היחידה). בכפוף להחלטת החברה כאמור, היחידה תיתן מענה לממונה בחברה, לפי בקשתו".

2. לתקן את סעיף 7(א)(8) להחלטה 1958 (שידורי הסברה), כך שבסיפה, במקום התיבה "נגד יוצאי אתיופיה" יבוא "וההפליה בחברה הישראלית, ובכלל זה כלפי החברה הערבית, יוצאי אתיופיה, ולמיגור גזענות מחמת מוצא (ובכלל זה כלפי עולים) וכלפי קבוצות דתיות".

3. להקים ועדת מנהלים כלליים קבועה למאבק בגזענות (להלן - הוועדה), לשם חיזוק התיאום הממשלתי והסרת חסמים בביצוע פעולות היחידה:

א. בראש הוועדה יעמוד המנהל הכללי של משרד המשפטים ויהיו חברים בה המנהלים הכלליים של המשרדים הבאים או מי מטעמם: משרד ראש הממשלה, משרד הרווחה והביטחון החברתי, משרד הבריאות, המשרד לביטחון לאומי, משרד האוצר, משרד הפנים, המשרד לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה, משרד העלייה והקליטה ומשרד העבודה. יו"ר הוועדה יהיה רשאי לזמן נציגים נוספים ורלוונטיים לפי העניין.

ב. תפקידי הוועדה וסדרי עבודתה ייקבעו על-ידי יו"ר הוועדה ויכללו, בין היתר, קידום התיאום בסוגיות הדורשות שיתוף פעולה בין-משרדי וגיבוש המלצות למדיניות רוחבית. היחידה תהיה הזרוע המקצועית של הוועדה ותרכז את עבודתה.

4. יובהר כי אין בהחלטת הממשלה כדי לפגוע באיזו מהסמכויות הנתונות למשרדי הממשלה על פי דין או החלטת ממשלה אחרת, ואין בה לגרוע מאחריות היחידה למעקב אחר יישום ההמלצות של הצוות הבין-משרדי להתמודדות עם תופעת הגזענות נגד יוצאי אתיופיה אשר המלצותיו אומצו בהחלטה 1958.

דברי הסבר

רקע כללי

היחידה הממשלתית לתיאום המאבק בגזענות ("היחידה") הוקמה במשרד המשפטים מכוח החלטת הממשלה מס' 1958 מיום 19.08.2016 ("החלטה 1958").

החלטה זו אימצה את המלצות הצוות הבינמשרדי למיגור הגזענות נגד יוצאי אתיופיה (דו"ח פלמור), מתוך הכרה בצורך במנגנון ממשלתי מרכזי לטיפול בתופעות של גזענות ואפליה בחברה הישראלית. מאז הקמתה, פועלת היחידה ליישום המלצות דו"ח פלמור, לצד מתן מענה ובירור תלונות בגין גזענות עבור כלל החברה הישראלית.

כעת מבוקש לממש את הפוטנציאל המערכתי של היחידה, לעגן את הרחבת המתודולוגיה שגובשה על אוכלוסיות נוספות החוות גזענות. זאת בהלימה מלאה להחלטות הממשלה בדבר שילוב יוצאי אתיופיה והמלצות דוח פלמור בנושא גיוון תעסוקתי, ומבלי לגרוע מאחריות היחידה למעקב אחר יישום המלצות דוח פלמור בין היתר לעניין הבטחת ייצוג הולם ומשמעותי של יוצאי אתיופיה, לרבות בתפקידי ניהול בכירים.

במסגרת זו, מוצע לפעול לעיבוי מערך הממונים למניעת גזענות כך שתיבחן אפשרות למנותם גם בקרב חברות ממשלתיות, וזאת על ידי פנייה של מנהל רשות החברות הממשלתיות לחברות בעניין זה. כן מוצע להסדיר מנגנון תכלול בכיר בדמות ועדת מנהלים כלליים (פורום מנכ"לים) בראשות מנכ"ל משרד המשפטים. הוועדה תהווה כתובת להסרת חסמים וסנכרון מדיניות בין משרדי הממשלה השונים והרשויות הייעודיות במשרד ראש הממשלה.

יובהר כי המוצע נועד להוסיף על הקיים ולא לגרוע ממנו; היחידה תמשיך לפעול במלוא המשאבים וההתקנים שהוקצו לה לטובת מיגור גזענות גם כנגד יוצאי אתיופיה בהתאם להחלטת הממשלה, לרבות פעולות למניעת הטיית קידום ייצוג הולם ומשמעותי בתפקידי ניהול בכירים ומיגור גזענות.

עיקרי התיקון המבוקש

סעיף 1 (עדכון מערך הממונים): מוצע לעדכן את סעיף 3 להחלטה 1958 כך שתתווסף לנוסח סעיף זה גם מתן הוראה למנהל רשות החברות הממשלתיות לפנות לדירקטוריונים של חברות ממשלתיות על מנת שיבחנו אפשרות למנות ממונה גזענות בחברה, במטרה לעודד את החלת מודל הממונים למניעת גזענות הקיים בשירות המדינה. חלק מחברות אלה מקיימות ממשק עם הציבור, ומינוי ממונה פנימי, ככל שכך יוחלט על ידי החברה, (בנוסף על תפקידו) יסייע בהטמעת נהלים למניעת אפליה.

סעיף 2 (תיקוף תפקידים ותיקון סעיף ההסברה): מוצע לתקן את סעיף 7(א)(8) להחלטה 1958 העוסק בשידורי הסברה, באופן המאפשר ליחידה להפיק כלי הסברה המותאמים למאפייניהן של כל חברה וחברה, מתוך הבנה כי מיגור הגזענות מחייב מענה מובחן לקהלים שונים, תוך היוועצות עם הרשות המקצועית הרלוונטית במשרד ראש הממשלה, ובמידת הצורך התאמה תרבותית למאפייני התופעה כלפי כל קבוצה.

סעיף 3 (הקמת ועדת המנהלים הכלליים): הניסיון שנצבר מלמד כי המאבק בגזענות דורש תיאום בין-משרדי בדרגים הבכירים ביותר. מוצע להקים ועדת מנכ"לים קבועה שתהווה פורום עליון להסרת חסמים וסנכרון מדיניות. הוועדה תעניק "גב ניהולי" ליחידה המקצועית ותאפשר הכרעה בסוגיות רוחביות. תפקידי הוועדה וסדרי עבודתה ייקבעו על ידי יו"ר הוועדה (מנכ"ל משרד המשפטים) כדי להבטיח גמישות

ויעילות, כמו גם הלימה להחלטות הממשלה הקיימות. כן הובהר שאין בהחלטת הממשלה כדי לפגוע מהסמכויות הנתונות למשרדי הממשלה על פי דין או החלטת ממשלה אחרת.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי. ההחלטה אינה מקימה גוף חדש, אלא מייעלת ומעגנת מנגנונים קיימים. ככל שיידרשו משאבים נוספים ליישום הפעולות האופרטיביות, אלו יסוכמו כחלק מדיוני התקציב לשנים 2027-2028, בהתאם לסדרי העדיפויות הממשלתיים.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותה

ראש הממשלה – מאושר
שר המשפטים – מאושר
שר הרווחה והביטחון החברתי – מאושר
שר הבריאות – מאושר
השר לביטחון לאומי – מאושר
השרה לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה – מאושר
שר העלייה והקליטה – מאושר
שר העבודה – מאושר
שר האוצר – מתנגד
משרד הפנים - מאושר

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מס' 1958 מיום 19.08.2016
החלטת ממשלה מס' 1107 מיום 04.02.2016
החלטת ממשלה מס' 609 מיום 29.10.2015

חוות דעת היועץ המשפטי של המשרד הרלוונטי

אין מניעה. מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: תהליך
סיווג משני: שינוי
תחום פעולה עיקרי: חברה וכלכלה

מגיש: השר הנוסף במשרד המשפטים

כ"ג בסיון התשפ"ו
8 ביוני 2026

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

הרחבת תפקידי היחידה הממשלתית לתיאום המאבק בגזענות והטלת משימות נוספות על היחידה

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

היחידה הממשלתית לתיאום המאבק בגזענות (להלן: **היחידה**) הוקמה במשרד המשפטים מכוח החלטת הממשלה מסי' 1958 מיום 19.08.2016 (להלן: **החלטה 1958**).

החלטה זו אימצה את המלצות הצוות הבינמשרדי למיגור הגזענות נגד יוצאי אתיופיה (דו"ח פלמור), מתוך הכרה בצורך במנגנון ממשלתי מרכזי לטיפול בתופעות של גזענות ואפליה בחברה הישראלית.

מאז הקמתה, פועלת היחידה ליישום המלצות דו"ח פלמור, לצד מתן מענה ובירור תלונות בגין גזענות עבור כלל החברה הישראלית.

כעת מבוקש לממש את הפוטנציאל המערכתי של היחידה, לעגן את הרחבת המתודולוגיה שגובשה על אוכלוסיות נוספות החוות גזענות. זאת בהלימה מלאה להחלטות הממשלה בדבר שילוב יוצאי אתיופיה והמלצות דוח פלמור בנושא גיוון תעסוקתי, ומבלי לגרוע מאחריות היחידה בהתאם להמלצות דוח פלמור להמשיך ולפעול להבטחת ייצוג הולם ומשמעותי של יוצאי אתיופיה, לרבות בתפקידי ניהול בכירים.

במסגרת זו, מוצע לפעול לעיבוי מערך הממונים למניעת גזענות כך שתיבחן אפשרות למנותם גם בקרב חברות ממשלתיות, וזאת על ידי פנייה של מנהל רשות החברות הממשלתיות לחברות בעניין זה. יובהר כי חברה ממשלתית אינה מחויבת למנות ממונה למניעת גזענות והדבר נתון לשיקול דעת הדירקטוריון של החברה.

כן מוצע להסדיר מנגנון תכלול בכיר בדמות ועדת מנהלים כלליים (פורום מנכ"לים) בראשות מנכ"ל משרד המשפטים. הוועדה תהווה כתובת להסרת חסמים וסנכרון מדיניות בין משרדי הממשלה השונים והרשויות הייעודיות במשרד ראש הממשלה.

יובהר כי המוצע נועד להוסיף על הקיים ולא לגרוע ממנו; היחידה תמשיך לפעול במלוא המשאבים והתקנים שהוקצו לה לטובת מיגור גזענות גם כנגד יוצאי אתיופיה בהתאם להחלטת הממשלה, לרבות פעולות למניעת הטיית, קידום ייצוג הולם ומשמעותי בתפקידי ניהול בכירים ומיגור גזענות.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

מטעם היועצים המשפטיים של משרד ראש הממשלה, משרד הרווחה והביטחון החברתי, משרד הבריאות, המשרד לביטחון לאומי, משרד האוצר, משרד הפנים, המשרד לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה, משרד העלייה והקליטה ומשרד העבודה, נמסר שאין הערות לחוות הדעת.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

לעמדת היועצת המשפטית של משרד המשפטים אין מניעה משפטית בהגשת ההצעה.

יעל קוטיק, עו"ד

היועצת המשפטית למשרד המשפטים

י"ט סיון תשפ"ו

4 יוני 2026